

Voorjaarsvergadering NTG

14 april 2023

Trippenhuis KNAW

Amsterdam

Programma:

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap NTG

Symposium 14 april 2023: "De mondzorgprofessional in/en de praktijk"

Moderator: dr. Wil JM van der Sanden

09:30-10:00 Ontvangst

10:00-10:45 Huishoudelijke vergadering

11:00-11:05 Opening door de dagvoorzitter

11:05- 11:25: Opleidingsdirecteuren THK: Leven lang leren in de mondzorg

11:25- 11:50: Albert Feilzer: Vroeger was alles beter!

11:50-12:15 Hans de Vries, De patiënt is de spil in de mondzorg

12:15-12:40 Manon van Splunter Voor samenwerking in de mondzorg is 'MOED' nodig!

12:40-13:40 Lunch

13:40-14:05 Jeroen Bal (NZA), Mondgezondheid: een integrale zorg?

14:05-14:30 J. den Boer: Samenwerken in de mondzorg door de ogen van leiders en 'volgers'

14:30-14:55 Claar Wierink: Interprofessionele zorg werkt!

14:55-15:30 Theepauze

15:30-15:55: Dagmar Else Slot: Wetenschappelijke realiteit in de mondzorg

15:55-16:20 Yvonne Buunk : Mondzorg en de huisarts

16:20-16:45 Bart vd Heuvel: Dental Fitness een permanente uitdaging

16:45-17:00 Afsluiting

17:00 Borrel

De mondzorgprofessional in/en de praktijk

Het zorgveld is de laatste decennia strek veranderd. In mijn jeugd ging ik regelmatig naar de oogarts voor een oogonderzoek en het laten 'aanmeten' van de juiste sterkte van mijn brillenglazen. Met dat recept ging ik dan naar een opticien, en die maakte de bril klaar. Hoe anders is de realiteit nu. Taakherschikking en taakdelegatie vindt op steeds meer gebieden in de gezondheidszorg plaats, ook in de mondzorg.

De 'tandarts algemeen practicus', jarenlang een solist in een kleine praktijk, werkt tegenwoordig met steeds meer mondzorgprofessionals samen. Naast de 'klassieke samenwerking' met orthodontisten en MKA-chirurgen, kan hierbij ook gedacht worden aan samenwerking met bijvoorbeeld gedifferentieerde tandartsen, (geregistreerd-)mondhygiënisten, (paro)preventie assistenten, tandprotheticici, etc., etc.. Met de komst van grotere praktijken, groepspraktijken en ketens, ontstaan er ook binnen praktijken steeds meer samenwerkingsvormen, waarbij ook een nieuwe speler in het zorgveld ontstaat, de 'sub-gedifferentieerde tandarts'.

Het idee dat 'de mond op zichzelf staat', is gelukkig achterhaald; er is sprake van een groeiende interprofessionele samenwerking met vele andere zorgverleners buiten de mondzorg, waarbij mogelijk hier en daar nog wat koudwatervrees bestaat.

Kortom, groeiende – interprofessionele- samenwerking behoeft ook andere competenties van de moderne mondzorgverlener - die vroeger gewoon- 'de tandarts' was.

Het programma vandaag geeft een mooi overzicht van het werkveld waar de hedendaagse mondzorgprofessional in acteert. Er is een keur aan sprekers, die via een pitch presentatie hun visie geven op een specifiek onderdeel van de mondzorg. En hoeveel er velen aan het woord komen vandaag, ontbreekt de tijd om op één dag een compleet beeld te presenteren. De mondzorg is een belangrijke speler in het brede zorgveld geworden.

Opleidingsdirecteuren ACTA, Radboudumc, UMCGroningen: Leven lang leren in de mondzorg

B. Kooistra-Akse

E. Verheijck

W. van der Sanden

‘Ze weten zoveel tegenwoordig!’ Een veel gehoorde opmerking van collegae uit het veld, als ze laatstejaars studenten voor hun externe praktijkstage in hun eigen praktijk zien. Maar veel kennis blijkt, ook in de mondzorg, snel achterhaald. Hoe leiden we vandaag de dag gezamenlijk toekomstbestendige tandartsen op, die zich een attitude van ‘een leven lang leren’ eigen maken en kunnen acteren in een steeds complexer wordend zorgveld, waarin taakherschikking en taakdelegatie een steeds prominentere plaats innemen? In dit podiumgesprek geven de drie opleidings/onderwijsdirecteuren hun visie op de moderne opleiding en beantwoorden graag uw vragen.

CURRICULUM VITAE Berdien Kooistra-Akse

Berdien is opleidingsdirecteur van de opleiding Tandheelkunde van het Centrum voor Tandheelkunde en Mondzorgkunde van het UMCG. Berdien begon na haar studie Bewegingswetenschappen als docent Anatomie bij de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde en Bewegingswetenschappen binnen het UMCG. Na een aantal jaren hier werkzaam te zijn geweest maakte ze de overstap als docent naar de Hanzehogeschool Groningen waar ze als docent meerdere functies en rollen bekleedde. De laatste functie binnen de Hanzehogeschool was opleidingsmanager bij de opleiding Medische Beeldvorming en Radiotherapeutische Technieken. In 2018 besloot ze weer terug te gaan naar het UMCG voor haar huidige baan als opleidingsdirecteur bij Tandheelkunde. Naast deze baan is Berdien lid van de Raad van Toezicht van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Fryslân-Noord.

CURRICULUM VITAE Etienne Verheijck

Etienne is directeur onderwijs en vice decaan onderwijs ACTA van de faculteit der Tandheelkunde. Voor de overstap naar ACTA in 2019 was hij als universitair

hoofddocent en medisch fysioloog verbonden aan het Amsterdam UMC locatie AMC. In het AMC was hij opeenvolgend vice-voorzitter van de opleiding medische informatiekunde en opleidingsdirecteur geneeskunde. Tot aan de overstap naar ACTA was hij gedurende vijf jaar *Vice provost of innovation in teaching and learning* van de UvA.

CURRICULUM VITAE Wil van der Sanden

In 1986 studeerde Wil van der Sanden af als tandarts aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Hij begon een solopraktijk in Duitsland en was daarna parttime in een groepspraktijk werkzaam. Eind 2003 promoveerde hij op zijn proefschrift 'Clinical practice guidelines in dental care: studies on development and use'. Hij bleef hierna parttime werkzaam aan Radboudumc Nijmegen. Wil is daarnaast (vice)voorzitter of lid van vele commissies (geweest) bij o.a. KNMT, KRT, KIMO, Ivoren Kruis, het Capaciteitsorgaan, CBGV, NVDMFR en RVT. Als UHD/aP heeft hij de leeropdracht 'leven lang leren in de mondzorg / samen leren werken'. Hij is associate editor van BMC Oral Health. Momenteel is hij opleidingsdirecteur van de opleiding Tandheelkunde in Nijmegen en coördineert daarnaast het internationale exchange programma.

Albert Feilzer: Vroeger was alles beter!

Het werkveld heeft vaak commentaar op de kwaliteit van net afgestudeerde tandartsen, terwijl de opleidingen instaan voor de tandarts die zij afleveren. In deze lezing wordt u meegenomen op een tour door de periode 1980 - heden met betrekking tot allerlei veranderingen waar het werkveld mee te maken heeft gehad en waar het werkveld en de opleidingen zich op hebben moeten aanpassen. Bijvoorbeeld in de tachtiger jaren werden er teveel tandartsen opgeleid. Nu klaagt het werkveld dat er te weinig worden opgeleid. Het werkveld heeft zich op vele zaken aangepast waarbij zij ook nieuwe kansen heeft benut. Zo is de praktijkvoering van origineel een tandarts met één assistente en praktijk aan huis langzaam verdwenen en zijn grotere mondzorgbedrijven daarvoor in de plaats gekomen. In deze periode speelden ook vele andere zaken variërend van de hoeveelheid mondzorgverleners tot ingrijpende nieuwe wetgeving waarop wij ons moesten aanpassen. Deze aanpassingen verliepen vaak sluipenderwijs waardoor zij vrijwel ongemerkt plaatsvonden.

Naar mijn mening leveren de opleidingen nog steeds competente tandartsen af. Het gevolg van het zwaardere accent op academische vorming is dat zij minder zelfverzekerd zijn en zich vaker afvragen of behandelingen zinvol zijn. Ik ervaar dat als een zeer goede verbetering. Zij zijn anders geschoold waardoor het spiegelen van hun competenties aan een verouderd beoordelingsraamwerk niet tot een eerlijke beoordeling leidt.

CURRICULUM VITAE

Albert Feilzer (1957) studeerde tandheelkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Van 1982 tot 1998 werkte hij part-time als algemeen practicus in een eigen groepspraktijk in Amsterdam en als wetenschappelijk medewerker aan de faculteit der tandheelkunde van de UvA, later het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). In 1989 promoveerde hij op het proefschrift "Polymerization Shrinkage Stress in Dental Composite Resin Restorations, *an in-vitro investigation*". In 1998 is hij full-time aan de Universiteit gaan werken, waarbij het onderwijs en onderzoek combineerde met een aantal managementfuncties (resp. directeur Zorg, afdelingsvoorzitter, decaan, dean of internationalisation en pro-rector).

In september 1999 werd hij door de UvA bij ACTA benoemd als bijzonder hoogleraar 'Kwaliteit van tandheelkundige materialen, instrumenten en technieken', een leerstoel ingesteld door de NMT. Per 1 maart 2003 is deze leerstoel omgezet in een gewoon hoogleraarschap in de Tandheelkundige Materiaalwetenschappen en later in de leerstoel Algemene Tandheelkunde bij de UvA en VU. Van september 2001 tot 1 januari 2007 vervulde hij tevens een bijzonder hoogleraarschap in de Standaardisatie en Normalisatie bij de faculteit Bedrijfskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam en ingesteld door het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN).

Hans de Vries: De patiënt is de spil in de mondzorg

De beroepsorganisatie van tandartsen KNMT heeft als missie te werken aan optimale omstandigheden waaronder onze leden hun werk kunnen doen. En we willen de beste mondzorg voor alle inwoners van Nederland. In onze visie heeft iedere Nederlander het recht op een goede mondgezondheid. In samenwerking met andere mondzorgprofessionals, eerstelijnszorgverleners en andere stakeholders. Bij discussies over de positie van de mondzorg moeten alle stakeholders voor ogen houden dat de patiënt de spil is in de mondzorg. Het klinkt zo vanzelfsprekend.

CURRICULUM VITAE

Hans de Vries studeerde tandheelkunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen (1986 afgestudeerd). Hij heeft aansluitend 3 jaar in Duitsland gewerkt, waarna hij in 1989 een praktijk in Heerlen overnam. In de periode 1995 tot 2007 combineerde Hans dit met diverse wisselende parttime werkzaamheden: o.a. burgertandarts bij Defensie, tandarts-prothetist bij CBT Heerlen. In 2004 kreeg hij de erkenning als tandarts-implantoloog (tot 2022). In 2011 kreeg hij de erkenning als gecertificeerd tandheelkundig slaapgeneeskundige NVTs. Van 2011 tot 2022 was hij tandarts directeur van Dental Clinics (DC) Heerlen en tevens vanaf 2018 lid van het Tandheelkundig Bestuur van DC Nederland. Hans was, in diverse functies, jarenlang actief voor de vroegere (K)NMT afdeling Limburg Zuid en was lid van het VC (daarna: Ledenraad) KNMT. Vanaf juli 2022 is hij voorzitter van de KNMT.

Manon van Splunter: Voor samenwerking in de mondzorg is 'MOED' nodig!

Een lezing over de visie van NVM-mondhygiënist over samenwerking in de mondzorg. Waarin wordt ingegaan op de rol van de mondhygiënist binnen het mondzorgteam en hoe zij aankijkt tegen Mondzorg Onder Eén Dak (MOED). Waarbij het experiment 'Tijdelijke zelfstandige bevoegdheid mondhygiënist' niet kan ontbreken in een discussie over de toekomst.

De wereld waarin mondzorgverleners werkzaam zijn is aan het veranderen. Hoe speel je hier als mondzorgverleners en beroepsverenigingen uit de mondzorg op in?

CURRICULUM VITAE

Manon van Splunter is mondhygiënist (1996) en sinds 2016 voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Mondhygiënist. Naast haar werkzaamheden voor NVM-mondhygiënist is zij duo-raadslid voor GroenLinks in de gemeente Lansingerland en bestuurslid voor de Academie voor Ambulancezorg.

Jeroen Bal: Mondgezondheid: een integrale zorg?

Jeroen Bal, projectleider regulering mondzorg in de eerstelijns, deelt de visie van de NZa op de positie van de mondzorg in de steeds integraler wordende zorgwereld. Wordt het belang van een goede mondgezondheid, voor jong en oud, voldoende onderkend? Wat is ieders rol om toe te werken naar de gewenste situatie?

CURRICULUM VITAE

Jeroen Bal is Projectleider regulering mondzorg in de eerste lijn bij de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). Vanuit een studie bestuurskunde in Enschede met veel interesse voor de vitale sectoren voor de burger van Nederland, was het voor hem, na een uitstap in de infrastructurele sector, een mooie en logische stap om beleid te maken in de zorgsector. De uitdagingen waar de (mond)zorg voor staat zijn legio en dat maakt de sector ontzettend boeiend.

Joost den Boer: Samenwerken in de mondzorg door de ogen van leiders en 'volgers'

Onder invloed van overheidsbeleid en andere maatschappelijke ontwikkelingen, is er in de afgelopen decennia een trend geweest naar meer samenwerking binnen en tussen mondzorgpraktijken. Praktijken werden groter en de dentale ketens kwamen op.

Toegesplitst op de samenwerking binnen praktijken, zijn in een eerdere fase van het onderzoek interviews gehouden met tandartsen en mondhygiënisten die met elkaar samenwerken binnen een praktijksetting. Op basis van deze interviews konden twee belangrijke componenten van deze samenwerking onderscheiden: leiderschapsstijl en doel van de samenwerking. Zo werd een onderscheid opgemerkt tussen een directieve en ondersteunende leiderschapsstijl. Verder lag het doel van de samenwerking bij een deel van de tandartsen (vrijwel) uitsluitend op het gebied van mondgezondheid, terwijl anderen ook doelen beschreven die betrekking hadden op andere vlakken, zoals een efficiënte bedrijfsvoering en gemak voor de patiënt.

In een kwantitatieve vervolgstudie is aan zowel leidinggevendenden (tandartsen en mondhygiënisten) als medewerkers (tandartsen, mondhygiënisten en preventieassistenten) gevraagd naar hun oordeel over het leiderschap en het doel van de samenwerking binnen de mondzorgpraktijk waarin zij werkzaam zijn. In de lezing worden de eerste resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Daarbij wordt onder meer ingegaan op de vraag of leiders en 'volgers' hun samenwerking op vergelijkbare manier typeren.

CURRICULUM VITAE

Drs. J.C.L. (Joost) den Boer studeerde Sociologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Sinds 2002 is hij als onderzoeker verbonden aan de KNMT, waar hij zich bezig houdt met de onderzoeken binnen het project Peilstations. Daarnaast is hij namens de KNMT betrokken bij de toewijzing opleidingsplaatsen voor tandheelkundige specialisten en verschillende andere thema's op het snijvlak van beleid en onderzoek. Sinds 2019 werkt hij aan een promotieonderzoek over de samenwerking binnen mondzorgpraktijken in Nederland.

Claar Wierink: Interprofessionele zorg werkt!

Een verpleegkundige is een belangrijke samenwerkingspartner in het behoud of verbeteren van de mondgezondheid bij zorgafhankelijke ouderen. De casemanager dementie helpt mondzorg onderdeel te laten blijven van de dagelijkse routine, de praktijkondersteuner uit de huisartsenpraktijk... Laten wij als mondzorgverleners de samenwerking opzoeken!

CURRICULUM VITAE

dr. Claar van der Maarel-Wierink (1979) behaalde haar tandartsdiploma in 2003 aan het ACTA. In 2007 rondde zij haar opleiding tot tandarts-geriatrie af aan het UMC St Radboud te Nijmegen en in 2013 promoveerde zij op het onderwerp 'Dysphagia and poor oral health: significant risk factors of aspiration pneumonia in frail older people'. Haar praktijk MondVitaal is een tandartspraktijk met speciale aandacht voor kwetsbare ouderen. Daarnaast werkt zij als universitair docent voor de Sectie Orale Geneeskunde van ACTA en is zij voorzitter van de opleidingscommissie van de differentiatieopleiding tandarts-geriatrie bij de BT-Academy.

Dagmar Else Slot: Wetenschappelijke realiteit in de mondzorg

De wens is de vader van de gedachte luidt het spreekwoord. Of te wel, er wordt iets geloofd omdat je graag wilt dat het zo is. Is dat zo?

Conform het Raamplan Mondzorg 2020 worden de hoger opgeleide mondzorg professionals opgeleid om goede en verantwoorde zorg te kunnen bieden, of te wel 'evidence-based practice'. Dit is een werkwijze waarin de ervaring van de zorgprofessional wordt gecombineerd met de wens van de patiënt waarin ook het bewijs uit wetenschappelijk onderzoek wordt gebruikt dit alles in het licht van de beschikbare middelen. Een zeer lastige puzzel, die voor elke patiënt en situatie weer opnieuw gelegd zou moeten worden.

Hoe ziet dat er in de dagelijkse praktijk uit? Realiteit is een zogenaamd Frans leenwoord, met de betekenis van 'iets dat werkelijk waar is'. Wat is nu de wetenschappelijk realiteit in de mondzorg?

CURRICULUM VITAE

Dagmar Else Slot is opgeleid tot mondhygiënist en heeft daarnaast een onderwijskundige achtergrond, is klinisch epidemioloog en heeft een MBA afgerond. Zij is in 2020 benoemd bij ACTA als VU-hoogleraar 'Preventie in de Mondzorg' en voelt zij zich zeer verbonden met de dagelijkse klinische praktijk en de mondhygiënist in het bijzonder. Zij verdeelt momenteel haar tijd tussen sectie Parodontologie van ACTA als onderwijs coördinator, mondhygiënist in de praktijk, opleidingsdirecteur van de master docent HGZO en editor van het International Journal of Dental Hygiene.

Dr. Yvonne A.B. Buunk-Werkhoven: Mondzorg en de huisarts

In de publieke gezondheidszorg krijgen vooral huisartsen, evenals tandartsen en mondhygiënisten te maken met een toenemend aantal oudere patiënten met steeds meer en complexere problemen. Medische kennis, inclusief mondzorg is daarbij belangrijk, alsmede dat meerdere zorgverleners, onder andere de huisarts, de patiënt bijstaat in de keuzes met betrekking tot zijn (mond)gezondheid en welbevinden. Binnen de leerlijn Complexe Ouderenzorg is wél enige adequate alertheid op en/of kennis van de mond(ziekten), maar dit geldt niet voor bijvoorbeeld de leerlijn 'Zorg voor het Kind'. In het vraag-gestuurde onderwijs van de huisartsopleiding VUmc is in de chronische stage een themamiddag mondziekten én er is informatie beschikbaar voor het onderwijs/ expertonderwijs (https://www.hovumc.nl/wiki/Mondzorg_bij_ouderen) voor de terugkomdag.

Hoe kunnen we vanuit de mondzorgpraktijk een brug slaan, en met kleine stappen een pad bewandelen in de richting van onderlinge afstemming en samenwerken tussen huisartsen en mondzorgverleners?

CURRICULUM VITAE

Dr. Yvonne A.B. Buunk-Werkhoven is sociaal psycholoog en mondhygiënist. Zij heeft veel expertise en ervaring in onderwijs en onderzoek, én op bestuurlijk vlak. Niet enkel binnen de mondzorg, ook als gedragswetenschappelijk docent bij de huisartsopleiding Amsterdam UMC in Twente-Hengelo en bij de opleiding tot Algemeen Militair Arts (AMA). Voorheen werkte zij binnen de opleidingen Tandheelkunde/Mondzorgkunde. Van haar hand verschenen vele wetenschappelijke en professionele publicaties, met name over promotie van (mond)gezondheid, preventieve mondzorg en bewustwording en gedrag van patiënten en mondzorgprofessionals.

Bart van den Heuvel: Dental Fitness een permanente uitdaging

Militairen dienen gereed te zijn voor inzet. Onderdeel van deze gereedheid is een toetsbaar juist niveau van mondgezondheid. Bart van den Heuvel zal jullie in vogelvlucht meenemen in de uitdagingen, die Defensie heeft bij het Dental Fit maken en houden van haar militairen. Daarnaast zal hij de mondgezondheid en militaire mondzorg binnen operationeel geneeskundige keten toelichten.

CURRICULUM VITAE

Kapitein ter zee tandarts Bart van den Heuvel studeerde tandheelkunde aan het ACTA (afgestudeerd 1993), waarna hij zijn dienstplicht vervulde als officier tandarts toegevoegd aan de Groep Operationele Eenheden Mariniers in Doorn. Na zijn dienstplicht volgde hij de opleiding tot tandarts-endodontoloog aan het ACTA, waarna hij “per ongeluk” terugkeerde bij de Koninklijke Marine. Hij was achtereenvolgend Hoofd Tandheelkundige Dienst Den Helder, Hoofd Tandheelkundige Dienst Zeemacht, Projectleider Reorganisatie Tandheelkundige Diensten Defensie en de eerste Commandant van de Defensie Tandheelkundige Dienst. Sinds 2020 vervult hij de functie van Hoofd Geneeskundige en Personele Zorg bij het Commando Zeestrijdkrachten. In die functie is hij verantwoordelijk voor alle operationele gezondheidszorg van de vloot en de mariniers. Bart werd gedurende zijn militaire carrière vier maal uitgezonden. Naar Erithrea (2001), tweemaal naar Thailand (2005) en in 2022 als militair adviseur voor de Peshmerga strijdkrachten naar de Koerdische regio van Irak.

